

BK BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
SENIOR SECONDARY|CO-ED DAY CUM BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

PERIODIC TEST-02 (2024-25)

SANSKRIT (119)

Class : IX

Date : 06.12.2024

Admission No.:

Duration : 1 Hrs

Max. Marks : 25

Roll No.:

सामान्यनिर्देशाः

1. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे पृष्ठद्वयं मुद्रितौ स्तः।
2. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे 5 प्रश्नाः सन्ति।
3. उत्तराणि एकस्मिन् स्थाने क्रमेण लेखनीयानि।
4. उत्तरलेखनात् पूर्व प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः।
5. प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः।
6. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि।
7. प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः।

प्रश्न 01 भवान् सौम्यः/सौम्या भवान्/भवती गणतंत्रदिवसस्य कार्यक्रमे भागं गृहीतवान्/गृहीतवती।
कार्यक्रमस्य वर्णनं कृतेस्मिन् लिखिते पत्रे मंजूषापदानां सहायतया रिक्तस्थानिप्रपूर्य
उत्तरपुस्तिकायां पुनः लिखत – (5 अंकाः)

आप सौम्य/सौम्या आपने गणतंत्रदिवस के कार्यक्रम में भाग लिया। कार्यक्रम का वर्णन किए
गए पत्र को दिए शब्दों की सहायता से पूर्ण करके उत्तरपुस्तिका में पुनः लिखिए –

परीक्षाभवनम्

नव देहली

दिनांक: / 12 / 2024

प्रिय मित्र सुमित !

(1) ——— नमो नमः।

अत्र कुशलं (2) ———। गणतंत्रदिवसस्य सज्जतायां व्यस्तः आसम् एतः भवतः
पत्रस्य प्रत्युत्तरम् (3) ——— ददामि। अस्मिन् वर्षे मयापि गणतंत्रदिवसस्य (4) ——— भागः
गृहीतः। अस्माकं विद्यालयस्य छात्राः राजपथे स्वकलायाः (5) ——— अकुर्वन्। अहं
गरबानृत्यस्य (6) ——— आसम्। छात्राणां राष्ट्रगानस्य ओजस्वी ध्वनिः (7) ——— अपि
कर्णो गुंजायमानं भवति। स्वराष्ट्रस्य (8) ——— पराक्रमप्रदर्शनानि विचित्रवर्णानि परिदृश्यानि
लोकनृत्यानि च दृष्ट्वा अहं (9) ——— अस्मि। मम बाल्यकालस्य स्वप्नः पूर्णः जातः।
(10) ——— मम प्रणमांजलिः निवेदयतु।

भवतः मित्रम्/सखी

सौम्यः/सौम्या

मंजूषा

गृहजनेभ्यः, सैनिकानां, प्रमुखसंचालकः, तत्रास्तु, गौरवान्वितः,
वलम्बेन, प्रदर्शनम्, शोभायात्रायां, इदानीम्,

प्रश्न 02 स्थूलशब्दान् आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कृत्वा उत्तरपुस्तिकायां पुनः लिखत – (पंचप्रश्नाः)(5 अंकाः)

स्थूल शब्दों के आधार पर प्रश्ननिर्माण करके उत्तरपुस्तिका में पुनः लिखिए – (5 प्रश्न)

- (1) श्वेतकेतुः आचार्यम् उपेत्य वेदान् अपठत्।
- (2) चन्दनपादपः समन्तात् सत्त्वैः आश्रितः वर्तते।
- (3) राजसभायां बालकस्य वक्रदेहस्य उपहासोऽपि सम्भाव्यते।
- (4) अहं त्रुटितान् तन्तून् संयोजयामि।

(5) तन्तुवायेन गुरुकुले शिक्षा गृहीता ।

(6) श्वेतकेतुः फले बीजानि पश्यति ।

प्रश्न 03 अधोलिखितप्रतिवाक्ये स्थूलपदयोः सन्धिं विच्छेदं वा कृत्वा वाक्यानि उत्तरपुस्तिकायां पुनः लिखत — (पंचप्रश्नाः) (5 अंकाः)

नीचे दिए वाक्यों में स्थूलाक्षरों की सन्धि या सन्धिविच्छेद करके वाक्यों को उत्तरपुस्तिका में पुनः लिखिए —

(1) हे देव! टहं तव स्वागताय तत्परः + अस्मि ।

(2) क्षीरसागरे जगत् + ईशः वसति ।

(3) यज्ञदत्तः सुन्दरं वृक्षं वि + अवलोकयत् ।

(4) सः मानवः नीरसं जीवनं जीवति ।

(5) श्रीरामः नरोत्तमः आसीत् ।

(6) एका बलाका तस्योपरि विष्टाम् अकरोत् ।

प्रश्न 04 मंजूषायां दत्तैः उचितैः अव्ययपदैः रिक्तस्थानानि पूरयित्वा चत्वारि वाक्यानि लिखत—(5अंकाः)

कोष्ठक में दिए उचित अव्ययपदों से रिक्तस्थानों को भरकर चार वाक्यों को पूरा करके लिखिए ।

(श्वः, पुरुतः, परितः, तदैव, अन्यथा)

(1) परिश्रमं कुरु ——— अनुत्तीर्णं भविष्यसि ।

(2) सः यदा आगमिष्यति ——— धनं दास्यामि ।

(3) विद्यालयं ——— उद्यानम् अस्ति ।

(4) भक्तः देवं ——— भ्रमति ।

(5) अहं ——— भ्रमणाय गमिष्यामि ।

प्रश्न 05 अधोलिखितवाक्येषु रेखांकितपदानां प्रकृतिप्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं

विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत —

(5अंकाः)

(1) काश्याम् अनेकाः गायिकाः सन्ति ।

(क) गायक + टाप्

(ख) गायक + डीप्

(ग) गायक + मतुप्

(घ) गायक + वतुप्

(2) अधुना एषा सृष्टिः रमणीय + टाप् अस्ति ।

(क) रमणीयः

(ख) रमणीयम्

(ग) रमणीया

(घ) रमणी

(3) सः युवकः गुण + मतुप् अस्ति ।

(क) गुणवत्

(ख) गुणवान्

(ग) गुणवती

(घ) गुणवतः

(4) रानी लक्ष्मीबाई बल + वतुप् वीरांगना आसीत् ।

(क) बलवत्

(ख) बलवान्

(ग) बलवती

(घ) बलवतः

(5) देवी अहिल्या तेजस्विनी आसीत् ।

(क) तेजस्विन् + टाप्

(ख) तेजस्विन् + डीप्

(ग) तेजस्विन् + मतुप्

(घ) तेजस्विन् + वतुप्

इत्यलम्